

Protokoll vid diskussions
föreningens Tysts möte i Backen
Torsdagen den 18 Maj 1890.

§1.
Anmälde sig och intogs följande medlemmar i förening.
Olof Olsson i Fester Stålen, Per Olsson och Jonas Olsson begge från
Öster Stålen.

§2.
Justerades det vid föregående möte förda protokoll.

§3.
Härefter öfvergick man till de för detta möte bestämde frågorna.
1ta frågan hade följande lydelse:

Hvad är lycka och huru uppnås den?

I denna fråga (syntes man vara ense derom) att man för att vara
lycklig borde ega förnujsambhet, ty utan förnujsambhet kunde man an-
drig blifva lycklig, hvilka tünliga fördelar och rättigheter man i öfrigt å-
kunde ega och erhålla. En talare uppställde dessutom fyra villkor,
hvilka skulle vara villkorliga för erövande af lycka, och dessa voro, att man
för det första stode i rätt förhållande till sin kropp t. ex. att man vore frisk
för det andra att man stode i rätt förhållande till andra, så att man
t. ex. ej ständigt lefde i osämja med sina medmeniskor, hvilket vor
olyckligt nog, och det tredje att man stode i ett godt förhållande
till naturen, d. v. s. att man ej skulle blifva utsatt för någon olycks handling
i naturen, såsom vulkaner, orkaner, åska etc., samt för det fjärde att man
hade en rätt uppfattning af Gud.

Som resolution på frågan antogs följande vers: Ej sällheten
beror af öde och af lycka, att vara nöjd, det är att vara sälla.

2da frågan: Hvar ligger största orsaken till fattig-
dom?

I denna fråga var man af något delade åsikter. En del trodde, att
rösträtterns utsträkning och med ty äfjogande lindring i skatterna vore en gene-
ralkur till fattigdomens afhjelpande. Man borde invända sådana män i riksdagen
hvilka hade smakat fattigdomens skaka, såsom en talare yttrade. Dessa skulle
då blifva villigare än nu, att gå ind på sådana förslag, som vore till arbetarnes
väl och mindre än hvad nu är fallet, gifva sitt bifall till onödiga utgifter.
Häremot invände man, att något utsträckt rösträtt väl kunde vara i rättor-
men ingen orsak till fattigdom. De få ören eller kronor, som för hvar arbetare

åtgånge till skatterna, kunde ej heller det vara någon väsentlig orsak till fattigdom. Första orsaken till fattigdom vore, dryckenskap, spel, högfärd, slösaktighet, lättja, felstagna spekulationer, liknisdhet etc. Något bestämd sätt att afhjelpa fattigdomen uttalades ej, men syntes man dock vara af den åsikten, att jordens delande i mindre lotter kunde vara fördelaktigt, blott man kunde få dem för ett skapligt pris. Och på länge man hade helan, vore ingen fattigdom för handen, blott man kunde något handväsk af hvad slag som helst och hade häng att arbeta. Blev man gift, och genom sitt eget förvållande ådroge sig för många barn, då kunde fattigdom förkomma.

Diskussionen skulle utgöra svar på frågan.

3de frågan: Hvarför dansar man och hvad nytta medfor dansen?

I denna fråga syntes den åsikten vara öfvervägande, att man dansar, för det dansen är ett nöje. En talare framhöll, att man kunde på samma gång man roade sig, öfver genom dansen komma i tillfälle, att få omfamnas en flicka och språka med henne, ja, kanske någon gång i smyg öfven få sig en kyss. Mätligt begagnad kunde dansen öfven vara en uppfriskande gymnastik, och detta isynnerhet för stillasittande personer, men öfven för andra kunde dansen vara till nytta, ty det skadade aldrig, att få svänga på sina ben. Häremot invände man, att det gafs annan gymnastik, som vore bättre än dansen, ty då man dansade, plågade det ofta blifva mycket dam och detta ^{vore} vädligt för helsan. Från ekonomiskt synpunkt kunde dansen öfven vara vädlig, ty då man skall på bal, så skall man taga på sig de bästa skorna, och dessa notas då fortare ut, än fallet skulle vara, om man icke dansade.

I denna fråga antogs en så lydande resolution: Motet anser, att dansen är ett nöje, och mätligt begagnad öfven en uppfriskande gymnastik.

4de frågan: På hvilken basis bör ett verkligt äktenskap byggas?

af diskussionen i denna fråga framgick, att man var af något skildrad åsigt. En del ansågo, att äktenskapet skulle byggas endast på kärlek, ty är icke kärleken den basis, på hvilken äktenskapet hinar, så är det ej ett verkligt äktenskap. Vid äktenskaps ingående är det ofta egodelarne, som spela största rollen, andra giftermål åter ingås genom tidningsannonser och giftermålsbyråer. Sådana giftermål ansågo de för icke verkliga. Man borde

lära känna dens själ i grund och botten, som man tänkte äkta, innan äktenskapet ingås och om då en uppriktig kärlek förefinnes kontrahenterna emellan, då först kan ett äktenskap blifva verkligt, ty som ordspråket säger, kärleken är stark som döden men en smäsk kan dödas den. Men deremot invändes, att alla äktenskap äro verkliga, såvida man gått lagenligt tillväga vid äktenskapets ingående; men om äktenskapet vore lyckligt vore en helt annan sak. Det påståendet att äktenskapet skulle uteslutande byggas på kärleken, genöfvs af flere talare. De ansågo troheten vara en lika bestämmande faktor, för att äktenskapet skulle blifva lyckligt. Just derom var det, som den egentliga diskussionen derefter rörde sig. Men till något bestämt resultat kom man dock ej i någondera sidan, utan vid diskussionens afslutande enades man om, att den förda diskussionen skulle få utgöra svar på frågan

§ 4.

Inlemnade de utsedde frågoppställarne följande frågor till diskussion för nästa möte: 1° Vro bostäderna på landsbygden i allmänhet, såsom de borde vara? 2° Borde bonderna mera, än hvad är fallet, upplåta jord till dagsverktopp? 3° Kunna nyodlingar å myrjord i större skala under nuvarande förhållande, med fördel företagas? 4° Hvad är osedlig litteratur? 5° Hvad är samvete! 6° Hvilka egenskaper bör en prest besitta? (Per Larsson) 7° Är religionsfrihet skadlig, och om så är, på hvilket sätt? 8° Hvad är orsaken, att socialisterna vinna sina anhängare hufvudsakligen bland arbetarne? 9° Hvar skogs-sköfving försvaras från klimatisk synpunkt? (Per Persson i Böle)

och beslut, att man först skulle diskutera de frågor, som återstodo från detta möte, och sedan de inlemnade frågorna i ofvans tående ordning.

§ 5.

Till ordförande för nästa möte utsågs under Persson i Kålen Stålen och till vice ordf. Simon Orelle

§ 6.

Till frågoppställare för nästa möte utsågos O. Olsson och J. Tunn

§ 7.

Nästa möte hålles hos Hemming Persson i Stålen Söndagen den 1 Juni tel. 4 e. m.

Dag som ofvan

Per Persson, ordf.

Simon Nilsson

Per Larsson i Böle

Sekreterare
O. Granlund
Stålen

Protokoll hållit vid diskussionsföreningens Tysts möte i Stålen Lördagen den 1 Juni 1840.

§1.

Förrättades uppsrop och vore föreningens samtliga medlemmar närvarande med undantag af Magnus Larsson i Backen med ~~händigt~~ ^{händigt} orsak, Elanders Larsson i Stålen, Jonas Persson i Böle, Lars Danielsson i Stålen, Olof Olsson i Backen, Grew i Backen, & Lojdborg i Stålen.

§2.

Anmälde sig och intogs följande medlemmar i föreningen: Hemming Persson och Nils Persson begge från Öster Stålen.

§3.

Justerades det vid föregående möte förda protokoll.

§4.

Härefter vidtog diskussionen öfver de för detta möte bestämda frågorna, af hvilka 1^{sta} frågan hade följande lydelse:

Kan vår folkskoleundervisning enligt nuvarande ritual, sägas omfatta de kunskaper, som det uppsvarande släktet för framtiden bäst behöfver?

I denna fråga syntes man alla eniga derom, att folkskoleundervisningen ej ginge i en praktisk riktning, ty det lades allt för stor vikt på kristendomen, af hvilken man i det praktiska lifvet ej hade den ringaste nytta, och den moral, som man genom bibeln erhöle och detta i symmetri, hvad gamla testamentet anginge, blefve ganska tve-tydlig. De ämnen, i hvilka man mera borde undervisa det uppsvarande släktet, vore komunal och statskunskap, naturlära, historia och geografi. Historian borde i stället för att man nu får lära sig aflidna Konungars namn och en mängd aratal och dylikt, hellre omfatta människans kulturs och sedernas utveckling. I geografin borde man hellre få lära känna sin närmaste omgivning, innan man gjorde sig bekant med fjärran belägna öster. En talare påpekade, att modermålet och matematiken vore lika viktiga, som de förut uppräknade läroämnen. Modermålet med gaf man vore väl af ganska ^{stor} vikt, hvad matematiken åter anginge så vore det allt nog, om man kunde de fyra räknesätten i hela täl. Frågan skulle beträffas med nej.

2da frågan: Kan Sveriges lagar enligt nuvarande förordningar, sägas bli på släpade af folket?

I denna fråga syntes man vara af något delade åsigt. En del trodde, att lagarne ej vore stiftade af folket, ty så länge det ej funnes allmän rösträtt, så vore det blott ett fåtal, som egde rätt att välja riksdagsmännen och då det var dessa, som stiftade lagarne, så vore det klart, att de ej vore stiftade af folket. Man ville här tillämpa det ordspriket, att penningarne hegeras världen. Penningarne skulle således vara de, som stiftade lagarne och icke folket. Dessa påståenden gendröfs af flere, tabare, hvilka ansågo, att de vore stiftade af folket och ej af penningarne, ty de, som stifta lagarne, måste säas om valde af folket, varaf folkets ombud och icke penningarnes. Till något bestämt resultat, kom man dock ej å någondera sidan, utan skulle diskussionen få utgöra svar på frågan.

3de frågan var en anonym inlemnad fråga af följande lydelse: Bör det ej ligga i föreningens intresse, att den pris belönas den uppsats öfver ett visst angifvet ämne som anses prisvärdig och om så i vord, huru bör detta organiseras?

I denna fråga blef diskussionen helt kort. Alla syntes man anse denna fråga högt behjertans värd. Tiden anlåg man mindre tyenlig, ty på de långa vintertidallarna hade man bättre tid, att skriva uppsatser än nu då man hade den bräddaste tiden. Något bestämt att organisera ens sådant uttätades ej, utan uppskötts frågan, till föreningen beslöt dess återupptagande.

4de frågan var en annan inlemnad anonym fråga af följande lydelse: Hvord böra arbetarne göra, föratt få debet och kredit att gå ihop, bättre än hittills?

I denna fråga blef ej någon nämnvärd diskussion, ty man ansåg, att den vid föregående mötet förda diskussionen öfver frågan. Hovall är största orsaken till fattigdom, afven skulle blifva ^{lite} tåmligen öfver denna fråga. Endast att det att få debet och kredit att gå ihop, vore att ställa utgifterna efter inkomster, ty kunde man ej det, så vore fattigdom för handlen. Diskussionen fick utgöra svaret.

5te frågan: Äro bostäderna på landsbygden i allmänhet, såsom de borde vara? Hvarmed menades menas menas boningar. Och ansåg man sådana ej i allmänhet, såsom de borde vara. I vissa afseende kunde stadernas byggnader vara bättre, ty de äro i all

manhet bättre ombonade än landsbygden. Ett ordentligt och väl inredda sina bostadshus blefve på längden det billigaste, ty man insparade derigenom mycket. Städernas bostäder hade framför landsbygden ett stort förtäde derigenom, att de voro inredda i flera smärre rum, så att man ej behöfde ligga i köket, hvilket roer högst ohelosamt. För bostäderna på landsbygden uppskaldde man följande villkor: För det första borde de byggas på ett torrt ställe, så att man ej finge grundvatten under sina bostadshus för det andra borde de var väl ombonade och ventilerade efter behof, för det tredje skulle de vara höga i taket och väl upplysta genom stora fönster, för det fjerdte skulle de ej vara onödigtvis stora, men flikvårredda i flera smärre rum, så att man ej behöfde ligga i köket, för det femte hafva ändamålsenliga eldstäder. Frågan besvarades med ja.

6te frågan: Böra bönderna mera än hvad är fallet, upplåta sin jord till dagsverketorp?

Idenna fråga syntes den älsigste gora sig gällande att man borde mera än hittills upplåta sin jord till dagsverketorp, ty man finge då på samma gång jorden upparbetad, som man finge arbetarkraften gratis. En talare, ansåg, att man borde till dagsverketorpare överlåta en med ett visst antal repar uppodlad jordbit, hvilket han sedan finge behålla till sin älderdoms mot ett visst antal dagsverken, och sedan han behöfvt och tuj till arbete, finge ett förordad hvad storlek bestämdes efter det antal repar, han under sin tid som torpare uppodlat. De skulle derigenom blifva eggade att arbeta på sina torp. En annan talare foreslog åter, att man till en arbetare (mot ett visst antal dagsverken) borde upplåta en jordbit, som hans efterkommande sedan finge behålla som sin egendom, ty de skulle då mera än hittills arbeta på sin jord, ty som nu är fallet, så återgår jorden efter en viss tid till gården, hvarifrån torpet är afstördadt, och då kunde man ej vänta, att det blefve något namnbart upparbetadt. Frågan besvarades med ja.

8^{de}
Efter inlemnade de utsedde fråguppställarne följande förslag till diskussionsämnen för nästa möte:
1° Härfva arbetsgifvarna moraliskt rätt att fördrä absolut mycket mer af sina arbetare? 2° Är det förbehöfver man en mustan? (Jonas Persson): Backen

3de §: Han förtärandet af rusdrycker såsom närings och vagnutning som del från någon synpunkt försvaras? / 4de §: Hvar för sig pruktas alla medlemmar för döden? / 5te §: Är romanläsning nyttig? (O. Olsson Skålen)

och beslöts att man först skulle diskutera de från detta möte återstående frågorna, och sedan de inlemnade frågorna i ofoanstående ordning.

§6.

Till ordf. för nästa möte utsågs Heemming Persson i Skålen och vice ordf. Nils Larsson i Skålen.

§7.

Till sekreterare för härpå följande tre möten utsågs enhälligt Carl Granlund i Skålen.

§8.

Nästa möte hålles hos O. Jonsson i Öster Skålen Söndagen den 15 juni kl. 4 em.

Day som ofvan.

Andas Permnus Westerhålen Ordf. Milsen
Sekreterare

Justerat

A. J. Bengtsson Hälen
E. Olsson Skålen

Protokoll hållet vid diskussionsföreningen Tysta möte i
Kälw torsdagen den 15 juni 1890

§ 1.

Förrättades upprop, och voro föreningsmedlemmar närvarande med undantag af Nils Larsson i Kälw, Nils Larsson Backen Anders Andersson i Backen, Olof Olsson i Backen, Magnus Larsson i Backen, Anders Ericsson i Backen, Anders Larsson i Kälw, Jonas Persson i Böle, J. Gren, Magnus Larsson i Kälw, Jonas Olofsson i Kälw, Olof Olsson i Westerkälw, A. Johansson i Hissmon, Henning Persson i Kälw, Lars Larsson i Kälw, Lars Danielsson i Kälw.

§ 2.

Anmälde sig och intogs i föreningen:
Hemmansegaren Olof Jönsson i Österkälw

§ 3.

Justerades det vid föregående möte förda protokoll.

§ 4.

Härefrågan öfvergick man till diskussion öfver de för detta möte bestämda frågorna, af hvilka den 1te frågan hade följande lydelse:

Kunna nyodlingar å myrjord i större skala under nuvarande förhållanden med fördel företagas?

Frågan intogs af dess uppställare Per Larsson i Backen, hvilken yttrade: Mycket myror ligga oodlade, och i följd däraf till ringa eller ingen nytta. Det borde wara oss allom bekant att det finnes två slags myrjord, svartmyra (eller så kallade starrmyror) och mossmyra de förra af god beskaffenhet och sålunda lämplig till odling, den sednare af dålig beskaffenhet

och därför mindre tjulig. Förr fattades gödsel för anlågandet af odlingar i större skala, nu ha vi konstgjorda gödningsämnen att tillgå hvadan myrrodingar, isynnerhet å svartmyra der sådana finnes nu kunna och böra bedrivas ty produkterna stiga och därför bör myrroding löna sig.

Bengtson i Westerås delade samma åsigt, ansåg att om man vilde genomföra sina myrrodingar vore de ganska bra och löna sig godt. Ansåg att närliggande mossar borde kringdikas, och skog, isynnerhet björkskog väras och förskönas dess utseende, så göres på många ställen i södra Sverige. Simon Nilsson i Westerås ansåg att i Norland der boskapskötselns ansågs som hufvudnäring myrroding skulle löna sig för frambringande af hö och halv, ibland kunde äfven skörvas säd, ^{och} tillade att skogen skadas mindre genom odling på myrjord.

Anders Persson i Westerås instämde med föregående talare att för odling af potatis äro myrrodingar ganska bra, för odling af säd ansåg han hårdjord säkrare, men derhän erforderliga gödningsämnen äro också dyrare än för myrjord.

Olof Jonsson i Ås delade de föregående talarnes åsikt att myrroding lönar sig framför att myrjord är mera lättarbetadt och kan ej bättre användas än som odling.

Nils Persson i Ås instämde att myrroding är bra ty man kan i de flesta fall äfven derå skörva säd ansåg dock hårdjord säkrare för sädesodling.

Olof Nilsson i Westerås ansåg hårdjord säkrast och tillförlitligast för odling af både hö och säd, ~~men~~ ^{men} förre förmycket dikning den rättnar för sent och att odla den blir för dyrt det bär sig knapt, visst kan man derå skörva större quantitet än å hårdjord men det är ^{ett} betydligt sämre kvalitet ansåg att man kunde använda sin ^{moss} ~~myr~~

jord på annat sätt, isynnerhet der ingenting
annat fins än mossjord. Mossa användes till
torfsströ är derför utmärkt, äfven tillverkas sten-
kol af mossa, talaren sade sig i en tidning läst
att en maskin uppfunnits för tillverkning af sten-
kol af mossa. Skulle detta vara sant yttvade
talaren, och man vet af hvilken vikt stenkolen
är för våra maskiner, skulle våra mossor i
en framtid blija värderika äfven oröda.

Olof Praulund instämde med föregående talare
om man nemligen får sätta tro till ett ord-
språk som säger att "stenkolen regerar
verlden"

Mötet beslöt att frågan besvarades med ja
Derpå öfvergick man till andra frågan som lydde
Uvad är osedlig litteratur?

Äfven denna fråga inleddes af dess uppställare
Peter Larsson i Backen som tog ordet sedlig i
2 bemärkelser, nemligen inskränkt och allmän.
med inskränkt menas sedlighet för individen, med
allmän menas sedlighet könen emellan, ~~men~~
sedlighet för individen är återhållsamhet, anfördes med
ledning af läkaren Hufeland de goda följderna återhåll-
samheten medför, samt de skadliga följderna af att i
förtid böija förpilla de krafter som vore bestämda till
nya världens danning, Sedlighet könen emellan var
menade talaren att ej lifva i lättsinne och så kalladt
fri kärlek, Ansåg som osedlig litteratur, lättsinniga
romanser samt en del fysiska skrifter som ej stötja
sig på vetenskap

Olof Jonsson i Kälven instämde med föregående talare
trodde att romanser såvitt endast varaade fantasi
ej verklighet vore osedlig litteratur

Peter Larsson i Backen trodde att en del romanser
kunna vara sedliga utan att vara verkliga framhåll
att kroppen måste stå under andrens herravälde och
att man ej skall lyda sin kropp eller låta sig
drifvas af ondskefulla passioner

Olof Praulund i Kälven kunde icke finna skäligt

att kalla en del litteratur osedlig därför att den af-
handlar osedliga handlingar, ty under talaren om i kvin-
gen mig att kalla någon litteratur osedlig måste jag
äfven kalla Gamla Testamentets skrifter, en del åtminstone
för osedlig litteratur. På grund af att jag icke vilde an-
gripa Guds ord finner jag icke skäligt benämna någon
annan litteratur heller för osedlig litteratur.

Derefter vidtog en mycket liflig diskussion, för lång
att närmare referera hvar för jag instämmer mig
att i korthet sammanfatta det viktigaste af de
olika åsikterna. En del talare instämde med Olof
Jonsson att romaner var osedlig litteratur, en del
åter ansåg fysiska skrifter för osedliga och högt
fordiga att kalla för det upprärande släktet. Efter
diskussionens avslutande i frågan enades man om att
den förda diskussionen skulle utgöra svaret.

vi tredje frågan: Hvad är samvete? Huf
också en ganska liflig diskussion dervid flera talare
uppträdde och förfäktade olika åsikter.
 Anders Persson i Westerås tyckte att man i
Luthers Kateches kunde finna rätta svaret samt
trorde att samvetet var medfött.

Olof Granlund kunde icke gilla den förklaring
som finns i katechesen öfver frågan, tydde det
så att detta medvetaende anklagar det onda och
gillar det goda hos oss först sedan det är gjort
trorde att man endast genom upplysning och
civilisation kunde inhämta det rättosbegrepp som
sätter oss i stånd att skilja mellan rätt och
orätt, framhåller att vilddar kunna till och
med äta upp hvarandra utan att känna den
minsta samvetsförbråelse deröfver, orsaken är
att de sakna civilisation. Flera talare instämde.
 Simon Nilsson i Westerås delade föregående
talares åsikt trorde samvetet vara det rättosbegrepp
som kvar och en har.

Olof Jonsson i Kämn yttrade att katechesen
svaret bäst på denna fråga, att samvetet skaffas.

det onda och belönar det goda i våra gemningar
dertil ha vi verldsliga lagar som straffar det orätta
trodde samvetet vara medfött.

Peter Larsson i Backen bestred detta Olof Jonssons
yttrande att samvetet vore medfött trodde i likhet
med en föregående talare att samvetet eller rätts-
begreppet tillvaras inom oss i samma mån som
upplysningen och civilisationen stiger, framhöll att
förutidens folk hade helt andra åsikter om rätt
och orätt än vi därför att de stodo på en lägre
civilisationsstanspunkt de ansågo t.v. nödvändigt
äfvän att komma in i "Odens Salar" att dö i skiv
eller taga sig sjelf afdaga genom att kasta sig
utför Grauta berg, så kallade ättestupor de
ansågo det som en skam att dö af sjukdom eller älder-
dom, att dö den så kallade Sotdöden.

Anders Persson i Westerkålen viskoll site
påstående att samvetet vore medfött.

Carl Granlund i Kålen kunde icke ingå på
detta förslag, ty om så vore, sade talaren skulle
också barnet från den första stund det skidas da-
gens ljus, kunna skjilja på rätt och orätt godt
och ont, men vi se ju af daglig erfarenhet att
det har från början intet rättbegrepp det kan
lika ogeneradt gripa efter elden som det griper
efter sin moders bröst i följd deraf berättar jag
den åsikten att samvetet är medfött.

I denna fråga antogs en så lydande resolution:

Samvetet är en menisklig känsla som bjuder
hoar och en att handla efter sina rättbegrepp,
men förbjuder motsatsen.

Derpå öfvergick man till diskussion öfver sista
frågan som lydte Kan skogsköppling för-
svaras från klimatiskt synpunkt?

Den frågas uppställares ej var närvarande och in-
bedde den begärdes ordet af Olof Granlund
som ansåg att från klimatiskt synpunkt var
skogsköppling oförsvarlig, ty den störar kött

förorsakar torra, luften blir arnare, och af klimatan-
tet beror bondens existens hvarföre det är af vigt att
skogarne vare goda.

Olof Jonsson i Västerås trodde att blott folket blifve
vaka vid klimatet skulle de förtvåas lika bra
dock sade han sig på intet villkor gynna skogsköfling

Olof Nilsson i Västerås ansåg skogen högt
nödvändig för erhållandet af ett sunt klimat, skogen
rensar luften, som man vet utandas människorna
en hel hög kolayra, skogen drar till sig kolayran
i annat fall skulle luften bli för mycket kolayre-
haltig och människorna till sist dö af denna luft.
Skogen bryter stormarna och binder marken i
annat fall skulle jorden skjöljas ner från höj-
derna, man skulle derigenom att skogen bort-
tages upåse att värdigheten var slut man
skulle flytta fjällgränsen inåt landet Om t. v.

Hypocelluloidfabrik förträtter med sin afverkning
på de stora sträckor skog den inköpt och till
sist alldeles rensar bort hvartenda träs skaka
man på se att de flytta fjällgränsen ett godt
stycke inåt landet

Bengtson i Västerås framhöv att skog
var förträfflig att binda marken, på sina ställen
i Westergötland finnes flygsand hvarföre man
der måste försöka att plantera skog för att
binda den, trodde dock icke att skog inver-
kar så mycket på klimatet

Simon Nilsson i Västerås trodde att skog
inverkade mycket godt på klimatet, framhöv
som stöd för sin åsikt att Jemtland hvarje
sommar besöks af ett ganska stort antal
luftgäster som resa hit för att inandas den
friska skogs- och fjällluften.

Per Larsson i Backen ansåg skogsköfling
oförorsärlig men föreslog att skogen på vissa
ställen der den stode alls för tät borde
gämmas för att bättre befordra dess värd-
lighet, var tillika af den åsikt att skog

är nödvändig för bibehållandet af ett sunt klimat.
Flera talare yttrade sig i frågan men tycktes
de flesta vara af den åsikt att skogsköpning ej
kan från någon synpunkt försvaras, hvarföre
mötet enades om att frågan besvarades med

Nej.

Härmed var diskussionen för detta möte slut.

§ 5.

Till ordförande för nästkommande möte valdes
enhälligt Olof Graulund från Plätteråsen.
Till vice ordförande för samma möte valdes
enhälligt Per Olofsson s. y. i Kälen

§ 6.

Nästa möte kommer att hållas Nilsommar-
dagen den 27 Juni kl 7 e. m. hos Mälaren
Jonas Persson i Backen.

Dag som ovan.

Tillfällig Ordförande Jonas Persson Carl Graulund i Kälen
Sekreterare

Uppläst och godkänt:

Olof Nilsson Kälen
Olof Olsson i Westabacken

P. S. Vid uppläsning af ovanstående protokoll rikade
jag af glömska att i början af protokollet införa, att
både Ordföranden och vice ordföranden vid detta
möte voro frånvarande hvadan som Tillfällig ordförande,
att ledat mötet till slutning, valdes Mälaren Jonas
Persson i Backen.

Sekreteraren

Protokoll hållet vid diskussions-
föreningen Tysta möte i Backen
Midsommardagen den 24 Juni 1890.

§ 1.

Förättades upprop, och voro föreningens medlemmar
närvarande med undantag af: Vils Larsson i Kälw
Per Olofsson d. y. i Kälw. Lars Larsson i Backen. Olof
Olofsson i Backen. Anders Larsson i Kälw Jonas Persson
i Böde, af Gren, Magnus Larsson i Kälw Simon Orell i
Westerkälw Per Olofsson i W. Kälw, Anders Johansson
i Högmon, Nils Persson i Kälw och Olof Jonsson
i Kälw, hvarvid för sprunnanda Nils Larsson Kälw
och Olof Olofsson i Backen anmäldes giltig orsak.

§ 2.

Anmälda sig och intogs i föreningen: Torparen
Per Jonsson i Westerkälw.

§ 3.

Justerades det vid föregående möte förda protokoll.

§ 4.

Härefter vidtog diskussion öfver de för detta möte
bestämda frågorna af hvilka den första frågan hade
följande lydelse: Hvilka egenskaper bör en
prest besitta? (inledd af Per Larsson i Backen) Ordet
lydandes af frågans uppställare Per Larsson i Backen
som först ville tala i betraktande hvarför prester
behöfvas, och hvad sysselsättning som hör till en prest
äligganden, Ansåg två bland andra äligganden som
hör presten till, lärarebefattningen vara den viktigaste.
som lärare bör han ej vara fanatisk, ej stöta sig med
någon i umgäfvat höfligt, och så vidare.
Simon Nilsson i Westerkälw ansåg som ett nödvändigt
vilkor att vara samvingsrenligt att själv tro hvad han
säger, framhöll det orätta uti att förkunna hvad han
ej själv tror och sålunda predika endast för lönen.
Per Jonsson i Westerkälw framhöll såsom ett befordrat
vilkor att presten bör åtminstone själv lefa efter den
lära han förkunnar om han skal vinna allmänhetens

förtroende, men talaren ansåg att så ej var förhållandet med de flesta af statskyrkans präster.

Olof Olsson i Westerås instämmer med föregående talare, lifvet måste vara i öfverensstämmelse med lärnan duger ingen humbugmakare framhållt äfven att prest i en stor församling måste vara en god expeditiouskarl, för att ha sina papper klara.

Anders Fogdberg i Hälem framhållt såsom den viktigaste egenskapen en prest bör besitta att vara nykterhetsvänlig.

Simon Nilsson i Westerås ansåg prästen vara såd som lärare att undervisa i religion och ej till nykterhetstalare.

Olof Olsson i Westerås instämmer med föregående talare anförde, som stöd för sin åsikt ett yttrande af Biskop Landgren så lydande: "Jesus och hans apostlar drucko vin, hvadan en prest, som i våra dagar vill vara en rät jäsu lärjunge måste dricka vin?" med dessa ord har Biskop Landgren angifvit den väg prästerskapet bör vandra.

Peter Larsson i Backen yttrade: Biskop Landgren har rätt. Statspresten bör dock enligt min åsikt dra på en sund moral och motarbetas dryckenskapen och ej befordra den, samt befrä exemplariskt, hvilket han dock kan utöfa att vara godtemplare.

Magnus Larsson i Backen ansåg att Christi lif bör tagas till förebild i all synnerhet af präster och således böra de ej motverka vin.

Bengtsson i Westerås trodde ej att en drinkare blir salig, alla och frist och främst präster böra vara nyktra framhållt att det vin som Kristus och hans lärjungar drucko endast var sockervatten.

Detta yttrande bemöttes af flera talare hvilka framhållt att det vin som omtalas i Paulas Testamentet också var ruggifrande äfven framhållt af en talare att afhållandet från att dricka ett glas vin måste vara en mycket liten faktor i fråga om vilkoren för salighet han trodde dock ej att drinkare voro lyckliga.

Olof Olsson i Westerås ansåg att präster

måste för att göra någon carrière i predikembetet, ställa sig in hos öfverheten, böra äfven vara fram-
stegsmän och ej stå trötta utan följa med sin tid.

Så lyder, i korthet affattad, den ganska lifliga diskussionen öfver denna fråga: Mötetsmedlemmarna bestöto att diskussionen fick utgöra svar på frågan.

Nu öfvergick man till andra frågan som lydt:

Är religionsfrihet skadlig, och om så är på hvilket sätt? I denna fråga (inlemd af Jonas Persson i Böle)

blef diskussionen mycket kort. Endast Trene Talare uppträdde och alla Tycktes vara ense om att religionsfrihet ej är skadlig utan rättvis och behöflig att hvar och en bör ha sin fria vilja och ej som nu, i Sverige åtminstone man måste aflösa lärare som förkunna den lära som man inte kan gillas i Amerika är betydligt större religionsfrihet.

Mötet bestöt enhälligt att frågan besvarades med Nej.

Derpå vidtog diskussion öfver 3de frågan som lyder: Hvad är orsaken, att socialismen vinner sina anhängare hufvudsakligen bland arbetarne?

(af Jonas Persson i Böle) Som frågans uppställare ej var närvarande och inledde den begärdes ordet af Olof Nilsson i Westerkålen hvilken ansåg orsaken dertill vara att arbetarne i allmänhet vare mera obildade dessutom hade den mindre bemädlade arbetaren åtminstone ingenting att förlora man allt att vinna trodde dock orsaken vara en ringare grad af bildning.

Hemming Persson i Kälen bestred detta Olof Nilssons yttrande att de skulle sakna bildning, påstod att en del af socialisterna till och med gått mycket långt i bildning trodde orsaken vara myfikenhet och att det är så modernt.

Olof Olsson i Westerkålen instämde med Olof Nilsson att de måste inneha en ringare grad af bildning för att kunna helt omfatta socialismens kärna är den röda tråd som genomlöper socialismen

de blott rifa ned utan att ha något bättre att sätta upp i stället. om man rifar ner ett hus så är det väl därför att man skall bygga upp ett bättre i stället, men icke så med socialisterna, det är blott ord, ord, och ingenting mera, jag är själv litet socialistiskt anlagd, tillägger talaren och var en gång i tillfälle att höra ett socialistföredrag men jag barnade för allt det hat som genomgick det samma men vi se genom tidningarna att socialismen fortfarande vinner utbredning, i Bergen hata de till och med stadens säkerhet, Socialisterna räknas också ibland sig flord ^{göra} framstående, man såsom t. ex. en Hjalmar Branting med flera, men jag tror dock att de spelat ut sin roll och ha nu därför sin förskott af socialisterna, och tillika måste de ha en orätt bildning för att kunna omfatta allt det hat som genomlöper socialismen. Den följande diskussionen skulle, enligt mötets beslut utgöra svaret på frågan.

Derefter öfvergick man till 4te frågan som lyder:
Härfra arbetsgifvare moraliskt rätt att fodra absolut nykterhet af sina arbetare? (af Jonas Persson Banker.)
Öfver denna fråga stef helt litet diskuterat endast några få talare yttrade sig öfver frågan som inleddes med några få ord af dess uppställare Jonas Persson i Backen som trodde att arbetsgifvaren ej har moraliskt rätt att fodra absolut nykterhet af sina arbetare, såvida han ej själf går före med godt exempel åtminstone.
De återstående talare som yttrade sig i frågan öfverensstämde i hufvudsak med Jonas Persson att arbetsgifvaren ej har dertill rätt då arbetaren fullgör sina åligganden och uppför sig ordentligt, då, tillade en talare måste arbetaren få sapa så mycket han vill blott han har förstånd att hämpa sig efter hvad han får.
Efter denna lilla diskussion framlemnades af Simon Nilsson i Westerkålen ett förslag till

resolution, som af mötet enhälligt antogs, så lydande:
 .Mötet anser att arbetsgifvarne ej har moraliskt rätt
 att fördraga absolut nykterhet af sina arbetare, såvida
 arbetarna fullgör sina åligganden.

Na öfvergick man till 5te frågan som lyder:

Hvarför behöfver mannen hustru? (af Jonas Persson Backen)
 Denna fråga blev också mycket litet diskuterad, mötets
 medlemmar tycktes inte alla intresserad för någon
 vidare diskussion, äfven denna fråga inleddes med
 några få ord af den uppställde Jonas Persson i
Backen som ansåg orsakerna dertill vara af många
 slag såsom åtakilliga husbestyr och framförallt att
 ha en vän, som trogen i sin kärlek står oss bi
 i motgångens dagar.

Pär Larsson i Backen tyckte att knappast något
 möte fört haft att uppvisa så hög diskussion, från
 det märkvärdigt att de flesta af mötets medlemmar
 endast ville lyra med tycknadens vältalighet
 ansåg att mannen behöfver en hustru af samma orsak
 som hustrun behöfver en man. Till makarnes
 inbördes bistånd samt släktets förökelse och uppfostran
Simon Nilsson i Westerstålen ansåg det nödvändigt
 att ha en hustru för hushållsöromålen som i
 allmänhet mera trovärdigt skötes af en hustru
 än af en pige, vidare är det behöfligt för släktets
 fortplantning, barn utom äktenskapet få ju ej
 en faronamn i de flesta fall.

Olof Olovsson i Westerstålen trodde att huvudvillkorat
 hvarför mannen behöfver hustru är för att få ett
 hem, ty, tillade talaren hvad är ett hem utan hustru
 hvad angår släktets fortplantning så hindrar ej
 lagen att likaväl äfven utom äktenskapet adoptera
 vara barn men jag anser att man utan hustru
 är så godt som hemlös.

Efter denna korta diskussion öfver frågan
 hvarvid en och annan talare ^(upptäckte) som jag ej refererat
 af den orsak att de uttalade samma åsikter som
 de i häröfvan anförda beslut mötet att den förda
 diskussionen skulle utgöra svaret.

Härefter vidtog diskussion öfver 6te frågan in-
lemnad af Olof Olsson i Westerkalen så lyder sålunda:
Kan förtärendet af rusdrycken såsom närings-
och njutningsmedel från någon synpunkt
försvaras? I denna fråga drabbade åhörarna samman
och en mycket liflig diskussion uppstod, att för
långt att närmare referera hvar för sig jag endast
gör en sammanfattning af det viktigaste af den
förda diskussionen öfver frågan. Ordet begärdes
först af frågans uppställare Olof Olsson i W. Kalen
som uppställt frågan därför att det är en modern
fråga, en fråga som diskuteras öfverallt en
fråga som gripit vida omkring sig och ^{er} af mycket
stor betydelse för folkens utveckling. Hvarken
absolutister eller moderatister kunna neka der-
till. Här finnes kanske både absolutister och modera-
tister kanske också de som ej äro någondera
delen, talare ville därför höra hvad ståndpunkt
föreningin intar i denna fråga. Talaren för-
kastar bruk af alkohol både som njutnings- och
läkemedel, sinne husken behandlad.

Per Larsson i Backen yttrade att som näringsmedel
torde de ej gå försvara ty de innehålla obetydlig
näringshalt, som njutningsmedel ej heller ty
de innehålla gift men som läkemedel måste
de få stå och som sådant äro försvaras. anförde
ett yttrande af en berömd läkare så lydande:
Värdet af denna dryck ligger i den glömska af
sorgen och bekymmer som de bringa. således ha
de åtminstone ett gott vittne som botemedel mot
sorgen och bevisöfvelsen hvilket ju också är en
sorts andlig sjukdom.

Anders Persson i Westerkalen instämmer med
föregående talare att det som läkemedel kan
försvaras men användes då endast efter läkares
recept. Härefter vidtog den lifligaste diskussionen
hvarvid flera talare uppträdde och förfäktade
sina åsikter som kunna indelas hufvudsak-
ligen i tvänne partier den ena partien förfäktade

den åsikten att all alkohol är skadlig utom vid vissa sjukdomar då den kan användas men då endast efter läkares recept till och med talare funnos som påstod att den kunde användas i all medicin och användas annåt i stället som gjorde samma verkan. den andra parten föräktade den åsikten att man mycket väl kunde använda både kognac och brännvin till läkning af flera sjukdomar både för folk och kiratur utan läkares recept. en talare framhöll nödvändigheten af alkohol i medicin för de flesta sjukdomars botande anförde en mycket stor och bevärd vetenskapsman, hvilken påstod att, "alkoholen är medicinen konung," han yttrade att så länge vetenskapen inte ändrar sig ändrade sig ej heller talaren, men ändrar sig vetenskapen då följer jag med, jag motsätter mig aldrig vetenskapen. Tillägges han, flera talare delade samma åsikt att måttligt använt skulle det i många fall vara bra som husken. Efter många heta bataljer parterna emellan, hvorvid det ens beviset uppställdes emot det andra, utan att för någons partem komma till något resultat enades mötet om att att diskussionen skulle utgöra svar på frågan. Härmed var diskussionen för mötet avslutad.

§ 5.

Till Ordförande för nästa möte valdes genom omröstning Olof Olofsson i Westeråsälven med 11 röster. Per Larsson i Bracken erhöle 9 röster. Till vice ordförande för samma möte utsågs enhälligt, A. F. Bengtsson i Westeråsälven

§ 6.

Företags val af frågoupptällare för nästa möte och utsågos här till Eric Larsson i Kälven och Per Larsson i Kälven

§ 7.

Besluts att nästa möte kommer att hållas Söndagen den 6te juli kl 4 e.m. hos Nils Nilsson i Westerås.

Ög som ofran.

E. Granlund & Käron
Sekreterare.

Uppläst och godkänt

Per Petron Käron
Per Jönsson Jönköping